

4.12.2022

Jämsän kaupungin talousarvio 2024: Kaikkien keinojen sopeutusbudjetti 2,5 Meur alijäämäinen

Vuoden 2024 talousarvio sisältää kunnallisveron korotuksen 9,4 %:iin, kiinteistöverojen korotuksen ja rakenteellisten uudistusten kokonaisuuden. Talousarvion valmistelusta jää historiaan myös suuri valtionosuussirkus. Taloussuunnittelukausi pidennettiin neljään vuoteen 2024–2027 talouden tasapainon saavuttamiseksi. Talousarviovuoden 2024 tulos on 2,5 miljoonaa euroa alijäämäinen, taloussuunnittelukausi 137 000 euroa ylijäämäinen.

Talousarvion laadinnan lähtötilanteessa Jämsän rahoitusvaje oli 10,1 miljoonaa euroa vuositasolla Valtiovarainministeriön kuntien tasapainolaskelman mukaan. Kehyslaskelmissa tilanne täsmentyi 8,4 miljoonan euron vajeeksi. Kaupunginhallitus päätti käynnistää talouden tasapainottamisohjelman 12.6. ja 2.10. päätettiin aloittaa yhteistoimintaneuvottelut, jotka päättyivät yksimieliseen tulokseen 21.11.

Rakenteellisten uudistusten osuus tasapainottamisesta vuonna 2024 on kaksi miljoonaa euroa ja seuraavina vuosina kumuloituen kolmeen miljoonaan euroon vuositasolla. Talousarviokirjaan on määritelty yksilöidyt toimenpiteet, joilla talouden tasapaino taloussuunnitelmakaudella saavutetaan. Kaupunginhallituksessa tehtiin talousarvioesityksestä poikkeava päätös, jonka mukaan Kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että jos Länkipohjan ja Koskenpään koulujen opetustoiminta loppuu ennen vuotta 2026, varataan vuosille 2026 ja 2027 100t€/vuosi Länkipohjan ja Koskenpään elinvoimakeskusten muodostamiseen ja ylläpitoon. Elinvoimakeskustelun kulu katetaan esityksen mukaan seuraavasti: 50t€/vuosi (vuodet -26 ja -27) katetaan pelto- ja metsäkiinteistöjen myynnillä sekä 50t€ saadaan nostamalla metsänmyyntituloja toistaiseksi 550t€/v (alkujaan 500t€/v). Tiedotteen mukaiset toimintatuotot ja -kulut kasvavat siten 100 000€/ vuosi.

Sote-uudistuksen jälkeen kuntien valtionosuudet eivät määräydy enää kunnille tehtäväksi annettujen tehtävien mukaan, vaan vuosien 2021 ja 2022 sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen kustannusten ja vuoden 2022 verotuksen mukaisesti. Tässä lottokoneessa Jämsän valtionosuudet sattuivat tippumaan 70 % eli 1,7 miljoonaan euroon. Eikä tässä vielä kaikki – Black Friday marraskuun 17 päivänä klo 18:16 synkisti tilannetta entisestään – verotus 2022 oli valmistunut. Valtion vuoden 2024 varsinaisessa talousarviossa pysyväksi valtionosuuden vähennykseksi arvioitiin 224 miljoonaa ja vuotta 2023 koskeva osuus 112 miljoonaa euroa. Verotuksen valmistuminen muutti vuoden 2024 valtionosuuksia siten, että pysyvä vähennys kuntien valtionosuuksiin kasvoi yhteensä 501 miljoonaan euroon. Vuotta 2023 koskeva määräaikainen osuus vuodelle 2024 kasvoi yhteensä 250 miljoonaan euroon. Nopealla päätöksenteolla maan hallitus siirsi ennakoimattoman rahoituksen leikkauksen vaikutukset vuosille 2025-2027. Jämsän kaupungin valtionosuudet suunnitteluvuosina 2025–2027 ovat 581 470 eur, 481 954 eur ja 1 011 155 euroa.

Kuntaliiton mukaan kuntien taloudellinen tilanne kiristyy ensi vuonna voimakkaasti tähän vuoteen verrattuna. On arviolta kymmeniä kuntia, joiden verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet yhteensä) eivät riitä kattamaan käyttötalouden nettokustannuksia ja poistoja. Kuntien taloudellinen eriytyminen on jatkunut ja kiihtynyt entisestään.

Jämsän väkiluku on laskenut kuluvan vuoden aikana vain 120 asukkaalla maahanmuuton ansiosta. Syyskuun lopussa luku oli 19 227. Luonnollinen väestönmuutos on ollut - 136, kuntien välinen nettomuutto -90 ja nettomaahanmuutto + 106.

Talouden sopeuttaminen ei välttämättä pääty vielä tähän – seuraava suuri peikko on hyvinvointialueen määrittelemä palveluverkko ja sen vaikutus Jämsän talouteen. Kaupungin 6,5 miljoonan vuotuiset vuokratuotot tulee siirtää yhtiömuotoiseen organisaatioon vuoden 2026 alusta ja nähtäväksi jää kuinka suuri tiputus niihin kohdistuu.

Tuloslaskelmavertailu, kaup. ja liikelaitokset, ulk ja sis.	TP 2022	TA+lta 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	71 532 126	30 487 444	29 204 324	28 537 481	26 997 941	27 012 341
Valmistus omaan käyttöön	297 628	273 380	220 400	220 400	220 400	220 400
TOIMINTAKULUT	-209 866 560	-78 516 188	-74 719 712	-73 193 864	-71 460 183	-71 416 435
TOIMINTAKATE	-138 036 806	-47 755 364	-45 294 988	-44 435 983	-44 241 842	-44 183 694
VEROTULOT	91 105 829	47 245 000	48 658 000	50 428 000	51 366 000	51 366 000
VALTIONOSUUEDET	47 272 039	5 741 000	1 719 280	581 470	481 954	1 011 155
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	516 299	186 000	98 000	98 000	98 000	98 000
VUOSIKATE	857 361	5 416 636	5 180 292	6 671 487	7 704 112	8 291 461
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-8 630 983	-8 434 491	-7 939 500	-7 803 300	-7 875 600	-7 641 100
SATUNNAISET ERÄT						
POISTOERON MUUTOS	246 611	246 610	235 700	246 600	246 600	246 600
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-7 527 010	-2 771 245	-2 523 508	-885 213	75 112	896 961

Kaupungin ja Jämsän Vesi liikelaitoksen investointimenot ovat talousarviovuonna yhteensä 7 836 000 euroa. Investointitulot ovat 2 049 000 euroa ja netto siten 5 787 000 euroa. Suurimmat osuudet investointimäärärahoista kohdistuvat kunnallistekniikkaan. Paloaseman peruskorjaukseen on vuosille 2024-2025 varattu 3,1 miljoonaa euroa, mikäli kiinteistöä ei ole vielä siirretty yhtiömuotoisen toiminnan alle.

Lisätietoja: Kaupunginjohtaja Hanna Helaste, puh. 0400 742 751
Konsernipalvelujohtaja Vesa Urtti, puh. 0400 447 383